

2016-01-25

1.3.1-Å 2015-1484

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar

En rymdstrategi för nytta och tillväxt (U2015/04354/F)

Tillväxtverket arbetar för att stärka företagens konkurrenskraft. Det gör myndigheten genom att skapa bättre förutsättningar för företagande och attraktiva regionala miljöer där företag utvecklas.

I detta ingår att främja entreprenörskap, det vill säga förbättra förutsättningarna att förverkliga affärsidéer och att skapa innovativa lösningar inom både tjänste- och produktområdet. Myndigheten arbetar också för hållbar regional tillväxt. Myndigheten har arbetat med frågan om rymdturism genom regeringsuppdraget Hållbar destinationsutveckling. Utveckling av rymdturism och markbaserade rymdrelaterade upplevelser var en del av Kirunas plan för destinationen. På grund av att det i rymdlagen saknas specifika regler för bemannade rymdfarkoster lät projektet genomföra en förstudie som tog fram förslag på riktlinjer för kommersiellt bemannad rymdfart i Sverige. Den överlämnades bland annat till rymdutredningen. Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter.

Tillväxtverkets synpunkter

Tillväxtverket är positivt till utredningens förslag på hur en nationell rymdstrategi ska leda till nytta och tillväxt i Sverige. Vi stödjer en nationell samordning med den strategiska inriktning utredningen föreslår och de mål och åtgärdsförslag som presenteras. Vi anser att det är positivt att utredningen lyfter fram genderaspekter inom rymdverksamhet.

Utredningen belyser frågor som rör forsknings- och innovationssystemet och de myndigheter inom detta som bör samverka. Vi saknar dock förslag om hur näringspolitiska insatser ska kunna samordnas med forskning och innovation för att satsningar på rymden ska leda till nytta och tillväxt.

Nytan för samhället bör ställas i centrum (5.3.2 och 6.3)

Tillväxtverket är positivt till utredningens förslag att Esrange Space Center i Kiruna bör få en större och mer strategisk roll i det europeiska samarbetet. Det är både forskningsmässigt och kommersiellt intressant. Att utveckla Esrange till en europeisk uppskjutningsplats skulle ge många fördelar till regionen och förbättra möjligheterna att få till stånd kommersiella tillämpningar som berör andra markbaserade verksamhetsområden. Det ger förbättrade möjligheter till näringsutveckling och regional tillväxt. Exempel på påbörjade insatser är den nystartade ESA Business Incubator Center med huvudmannaskap i Luleå (i samarbete med Uppsala och Trollhättan) samt att Luleå tekniska universitet tillsammans med samarbetspartners

i näringslivet initierat en satsning på att främja tillämpad forskning och innovationer inom rymdteknik, RIT. Det senare med stöd via EU:s regionala utvecklingsfond. RIT kan medverka till ökade synergier mellan rymdaktörer och andra högteknologiska verksamheter. Spaceport Sweden har tillsammans med destination Kiruna utvecklat flera rymdrelaterade högteknologiska besöksprodukter och det finns planer på ett upplevelsecenter med inriktning på rymden. Det finns alltså potential för innovativa lösningar och för att Kiruna och Norrbotten blir en allt tydligare arena för näringstillväxt kopplad till rymden.

Förtydligt regelverk underlättar verksamhetsutveckling (6.2 och 6.5.4)

Tillväxtverket anser att den svenska rymdlagen bör ses över för att fungera i en internationell kontext med ökande grad av kommersialisering. Flera länder har insett det tillväxtpolitiska värdet i att investera i rymdverksamhet. För att Sverige ska kunna behålla sin framskjutna position inom området behöver rymdlagen moderniseras och att ansvarsfrågor tydliggörs. Det är i detta sammanhang viktigt att tydliggöra vad som krävs för att få tillstånd att genomföra kommersiellt bemannade rymdfärder. Tydlighet i fråga om det senare är avgörande för privata aktörers investeringsvilja. Vi anser det positivt att utredningen på flera ställen skriver att rymdturism bör omfattas i en översyn av rymdlagen.

En framgångsrik rymdverksamhet är alla inblandade myndigheters gemensamma ansvar (7.4 samt 6.4 och 6.5)

Tillväxtverket instämmer i att forskningsfinansiärer bör samverka bättre för att öka utväxlingen på statens satsningar. Utredningen utgår i sina förslag från de forskningsfinansiärer som har en koppling till svensk rymdverksamhet och till innovationspolitiken. Det som saknas är ett avsnitt om hur rymdverksamhetens utveckling ska kunna stimuleras via näringspolitiken. De företag som är verksamma inom området är i huvudsak små och medelstora. Om rymden utpekas i näringslivsstrategiska dokument ökar möjligheten för små och medelstora företag att ta del av offentliga medel för samverkan, affärsutveckling och kommersialisering, på regional, nationell och EU-nivå. Det bör också finnas en samverkan med myndigheter inom det näringspolitiska området.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Gunilla Nordlöf. Christina Rådelius har varit föredragande. I handläggningen har också Helena Nyberg Brehnfors, Anneli Sjögren, Anna Büniger och Märtha Puranen deltagit.

Gunilla Nordlöf

Christina Rådelius